

SLOVENSKI NAROD

Izaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicji beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Insema ni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišstvo: Knažlova ulica št. 5, pritišlje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knažlova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poštnina plačana v gotovini.

Za doslednost in poštenost v politiki

To, kar se je te dni dogodilo v državni prestolici, je razočaralo gotovo patriotično javnost ne samo Slovenije, nego tudi ostalih krajev naše države, Zagrebški »Obzor«, ki je novo koalicio od vsega začetka najočjeje pozdravljala, danes prizna, da je javni občutek proti sedanjim vladim. Beogradska »Pravda« pa odkriva, da je samim radikalom hladno pri srcu, da se držijo rezervirano in da čakajo na bodoče dogodke s precejšnjim pesimizmom. Od vseh strani nezaupanje in nezadovoljnost.

Slovinci smo vajeni na politično doslednost, na resnost, na idejno linijo v politiki. Smo že tako naučeni izpred vojne, ko smo si morali v težkem stoletnem boju z brezbrezovražni izklesati vsako svojo postojanko, vsak korak naprej z razlogi duha in ko smo si morali ustvariti vse svoje nacionalne ideale takorekoč brez vsake tuje pomoči. Strankarsko življenje pred vojno je bilo radi tega načelne narave. Celo klerikalna stranka je poizkušala za svoja protinacionalna in anacionalna cerkvena stališča prikriti gotova načela. Načelne so bile poleg napredne nacionalne stranke ostale socialne stranke. Načelnost, doslednost in poštenost v politiki se vedno pojavljata z rastočo kulturo in civilizacijo. To ni napitovanje ali prevzetnost, marveč gola konstatacija. Jasno je, da bi demagoški pojav, kakršnega je predstavljala v zadnjih letih Stepan Radić, bil med nami povsem nemogoč. Kdor je čital Radićeve govore, ta se mora prijeti za glavo in čuditi seljaški lahkovernosti, ki je verjela in ki še danes verjame v zmedena govoričenja tega ljudskega tribuna.

Pred dnevi smo čitali Radićevo izjavo, da je vse to bila taktika, disgresija, ovinek, da so bili vsi njegovi povorni programi samo prevara in laž, namenjena lahkovernemu seljaštvu in pridobivanju številnih mandatov.

Tako odkrite politične igre bi si med nami gotovo ne bi mogel dovoliti večji, resnejši politik.

Najbolj žalostno pa je pri tem dejstvu, da je na to povsem neresno politično akcijo, ki jo izvajala Radićeva stranka že šest, sedem let, pristala tudi radikalna stranka.

Tu konča vsa politična logika in se sme pojaviti obup nad politično poštenostjo v javnem življenju, nad smiselnostjo državnega programa, nad enotno linijo splošnega državnega in nacionalnega razvoja...

Kar pa pri ti konstataciji še najbolj peče in boli, to je dejstvo, da se je začela nedoslednost in politična vihravost uveljavljati tudi med nekimi domačimi slovenskimi strankami. Velja v tem oziru opozoriti samo na številne postaje, ki jih je prehodila SLS v zadnjih letih in ki ni več ne sliči nekdanji vsaj v osnovnih načelih dosledni SLS. Zadoštuje opozoriti na komunistične hujškarje in druge ekstremosocialne grdobije, ki jih je uganjala SLS v momentih največje socialnoproletarske nevarnosti. Potem je prišla demagoška gonja proti srbstvu, nato je razšla povodenj laži o protislovenstvu nacionalnega dela Slovencev. Celo republikanstvo je dobilo milost pri ti stranki... Ni izključeno, da prestopi SLS o prvi priliki na isto pot, kot sedaj Radićeva stranka, če bo le prilika nanestla...

Med strankami, ki so najbolj obetale, da bodo koristile slovenskemu orarju in mu pripomogle do gmočnega napredka in blagostanja, se je nahajala samostojna kmetijska stranka. Nekaj časa se je držala nacionalno dosledno. Vzneje je prestopila popolnoma na socialnoproletarsko stališče. Odklanjala je vse probleme ter v tej zvezi iskala ona na srbskih zemljoradnikih. Poje je iz lokalnih ozirih govorila o srebi sporazuma, nastopala opozicijsko, dokler evolucija ni dosegla vrhuna in je v vodstvo te stranke sklenilo »zvezo« s slovenskimi, separatističnimi republikanci. Kaj je vse to, pomeni od republikanstva in separatizma pa do agrarnega demagogizma: taktika ali program? Ali zasluži slovenska javnost in naše seljaštvo, da smejo neki gospodje z njim zbijati šale ter mu govoriti o republikanstvu in sličnih drugih demagogijah, kakor je doslej delal Stepan Radić? Pred vojno bi se smejali takim politikom, ki bi ne mogli delovati niti en dan v naši sredi.

Ne, tudi v politiki naj vladajo ideali, naj veljajo veliki nacionalni in gospodarsko-socialni programi, in te programe morajo poštenu voditelji vsigdar odkrito zagovarjati. Svojo politično moč

Nikola Pašić ni podpisal sporazuma?

Razkritja zagrebškega »Hrvata«. Veliko nezadovoljstvo v radikalnem klubu. — Bosanski radikali proti sporazumu.

— Zagreb, 22. julija. (Izv.) Današnji »Hrvat« objavlja kratke zanimivosti o vzrokih odhoda Nikole Pašića pred prihodom Stepana Radića in obenem poudarja, da Nikola Pašić ni nikjer podpisal med radikali in radićevci sklenjenega sporazuma. »Hrvat« veli v poročilu svojega beogradskega dopisnika pod debelim naslovom: »Zakaj je Pašić zapustil Beograd!«:

Nocoj je Nikola Pašić nemudoma odpotoval v Karlove Vare. Pašić se je za pot odločil še le proti 9. uri zvečer. Pred njegovim odhodom je bil pri njem triumvirat, kateremu je dal navodila. Radikali, ki sedaj ne morejo zapustiti Radića in ne morejo omalovaževati sporazuma, skušajo zadovoljiti svoje mase, ki so šle pri volitvah v boj pod geslom »proti Radiću«. Nikola Pašić je odpotoval v spremstvu svoje soproge Georgine, kabinetnega šefa Hristića, osebnega tajnika Sokolovića in zdravnika dr. Antića.

Pašićev odhod v inozemstvo ima političen značaj. Brzojavljeno je bilo iz Zagreba, da prihaja Stepan Radić, ki je zlasti odločen, da stopi prvokrat v svojem življenju v razgovore z Nikolo Pašićem. Pašić je bil sigurno o tem obveščen. Sklenil je, da se izogne tega sestanka v trenutku, ko situacija še ni jasna, ko v radikalnem

klubu vlada veliko vrenje. Vsak dan bolj narašča nezadovoljstvo radikalnih mas proti sporazumu. Bosanski radikali so posebno nezadovoljni. Baje se pridružilo Svetozariju Pribičeviću.

Glede sporazuma je Nikola Pašić zelo rezerviran. Ni se eksponiral za sporazum. Niti ni odgovoril na brzopletni pozdrav Stepana Radića. On tudi ni sporazuma podpisal! Niti ni radikalnemu klubu izrecno naročil, naj sporazum sprejme. Če nastanejo komplikacije, je Pribičević tu in Pašić je vedno pripravljen, da obnovi koalicio z njim.

»Hrvatov« dopisnik kratko nato opisuje začudenje nekega radićevskega ministra, ko je bil obveščen o nenadnem odhodu Nikole Pašića v inozemstvo. Ta minister je kratko in razočarano dejal: »Dobro! Ker je odšel, z Bogom!«

Današnji Radićev »Dom«, prinaša kratko politično vest, da bodo vlado RR podpirali tudi Nemci in zemljoradniki in da bo tako vlada razpolagala ravno z dvetretjinsko večino, to je z 210 poslanci. »Dom« obenem pristavlja, da bo naši delegaciji za interparlamentarno konferenco v Washingtonu pridelen znani hujškar proti Jugoslaviji in Radićev eksponent v Ameriki dr. L. Kežman.

Pričetek velike debate o vladini deklaraciji

Danes v zbornici povsem mirno. — Vsa pozornost je obrnjena na Radićev prihod in Pašićev odhod. — Še dva radićevska mandata bosta verifikirana.

— Beograd, 22. julija. (Izv. Ob 12.) Narodna skupščina je danes pričela veliko in načelno debato o vladini deklaraciji. Pričetek debate je bil brez vsakih incidentov in političnih senzacij. Razprava je danes potekla mirno in skoraj monotonno. Narodna skupščina je posvetila vso svojo pozornost prihodu Stepana Radića in odhodu Nikole Pašića. Ta dva pojavi v politični kroniki različno razlagajo. Nekateri celo trde, da se je Pašić namenoma izognil sestanku s Stepanom Radićem. Radić je bil drugače danes objekt splošnega zanimanja in v kuluarjih je bilo vse čas najživahnije vrvenje.

Današnja seja je pričela ob 9.40 dopoldne. Predsednik Marko Trifković je po končanih formalnostih sporočil zbornici, da sta radićevska narodna poslanca Došen in Rude Bačinić, ki sta priselila iz inozemstva v Beograd, zaprosila skupščino za verifikacijo njihove mandatov. Njihovo prošnjo skupščina izroči verifikacijskemu odboru v nadaljnje poslovanje.

Zbornica je nato prešla k dnevnemu redu: k razpravi o vladini deklaraciji.

Posl. dr. Sekula Drlićević (črnogorski federalist) je v dolgem govoru kritiziral vidovdanske ustave, na katere načelili je urejena Jugoslavija. Pobija centralizem, ki ga ni ustvaril srbski narod, marveč beogradskega kapitalizma. Protestira proti temu, da so se odpravili srbski grbi in srbske zastave. Ne neha preje govoriti proti centralizmu, dokler ne bo imel posmrtnice na grobu vidovdanske ustave.

Minister Nikola Uzunović (radikal) mu je odgovarjal v zelo ostrem tonu. Zavrnil je vse očitke predgovornikov, da vlada ničesar ne stori za Črno goro.

Posl. Drlićević mu je rezko odvrnil, da je vlada l. 1924 izdelala načrt za zgradbo 40 važnih cest v Črni gori, toda do danes ni niti 30 km teh cest zgrajenih.

Posl. Anton Sušnik (kler.) je v osnovnem govoru pobijal najpreje načela sporazuma s stališča vidovdanske ustave, branec načela avtonomije, kakor jo zastopa njegova stranka, ter ostro napadajoč radićevce radi njih nelojalnega postopanja. Med njegovim govorom je prišlo večkrat do prepira med radićevci in klerikalci.

Seja ob 12. še traja.

Stepan Radić v Beogradu

Radić pravi: »Hvala Bogu, da je Pašić odšel!« - Radić poljublja radićevske in radikalne poslance. — Radićeva gostobesednost.

— Beograd, 22. julija. (Izv.) V Beogradu in v Zagrebu so se po polnoči raznesle vesti, da je Stepan Radić, ki je snoči z brzopletkom odpotoval iz Zagreba, v Sisku prekinil svojo vožnjo proti Beogradu ter se vrnil nazaj, ker mu je bil tam javljen odhod ministrskega predsednika Nikole Pašića v Karlove Vare. Radiću so baje v Sisku sporočili, da je zdravstveno stanje Pašićevo tako resno, da je bil nujno potreben njegov odhod v inozemstvo na odhiti in zdravljenje. Ta vest danes zjutraj ni bila potrjena.

Stepan Radić se je vozil v Beograd v salonskem vozu, ki je bila nekdanja last hrvatskega bana. Z njim so se vozili: ministra Pavle Radić in dr. Nikić. Radićev osebni tajnik dr. Josip Košutić Radićev sin Vladimir. Po poročilih iz Zagreba so ga na kolodvoru nekateri radićevci pozdravljali v slovo: »Živel naš voditelj! Živel voditelj hrvatskega naroda!«

S svojim spremstvom je Stepan Radić prispel danes ob 7.25 zjutraj v Beograd.

Na kolodvoru so ga pričakovali radićevski poslanci in večje število novinarjev. Takoj, ko je stopil iz salonskega voza, je skočil k Rude Bačiniću ter ga toplo poljubil. Rude Bačinić, kakor znano, je moral za časa volitev bežati v inozemstvo in se je sedaj vrnil v narodno skupščino. Na kolodvor je prispel zelo pozno tudi radikalni poslanec seljak Aca Dodić, ki ga je Radić tudi prisrčno poljubil. Nato se je Radić odpeljal v hotel »Paris«. Po ureditvi toalet je Radić odšel v kavarno, kjer se je sestel s prijatelji in novinarji.

Ze v kavarni sedeč je bil Stepan Radić dobro razpoložen in silno zgovoren, s kinematografsko naglico so švigale njegove fraze, misli in ideje. Novinarjem je bilo zelo otežkočeno v logični zvezi sprejemati njegovo pripovedovanje.

Radić je začel najprej govoriti o pomenu arabske kulture. Nato je prešel na vicinalne železnice. V pokrajini Avstriji so obstojali trije sistemi vicinalnih železnic. Te smo mi sedaj podedovali.

jalno stranko, ki od prevrata naprej zastopa vse naše večje tradicionalne ideale. Pri koncentraciji morajo izginiti vse stranke, stranke in »voditelji«, ki so zavrgli doslednost in ideale v političnem življenju in ki bi pri nas radi upeljali mesto načelnih programov absolutno, vsestransko politično prevaro in laž...

Mi jih zato moramo spraviti v sklad. Južni Slovenci ne ljubijo volilnih manifestacij. Nevarnost je bila, da bodo Srbi, ki so bili borci za politično svobodo, postali »batinaši«. Izjavil sem g. dr. Janjiću, ko je bil pri meni v zaporu: »Vi Srbi ste državotvorci, a mi smo Hrvatje socialnopolitični narod! Ta dva elementa se ne izključujeta, marveč dopolnjujeta. Vi Srbi ste vojaški in diplomati, a nas Hrvate zanimajo šole. Danes biti na vladi, pomeni veliko odgovornost!«

Novinarji so ga vprašali: »Koliko časa ostanete v Beogradu? Gospod Pašić je snoči odpotoval!«

Stepan Radić: »Prispel sem v Beograd, da vidim g. Pašića. On je odpotoval! Ker njega ni, hvala Bogu!«

Novinarji so nato naprosili Stepana Radića, da naj jim popoldne v novinarskem klubu predava o političnih problemih. Stepan Radić je to ponudbo z veseljem sprejel.

Vprašanje novinarjev: »Kaj mislite o govoru Svetozarija Pribičevića?«

Stepan Radić samozvestno in prezirajoče: »Nisem ga niti čital. niti ga nočem čitati. Danes 20 do 30.000 ljudi ne velja nič. Kralju sem dejal, da mi Hrvatje nismo »izvoljen narod«, toda kmečki narod in to velja. Vse aristokracije so na svetu propadle, seljaška aristokracija še ne. Naš hrvatski narod je v stanu napraviti iz ničesar nekaj. Sporazum je delo genija našega naroda. Popi in advokati ne bi nikdar ustvarili sporazuma!«

Stepan Radić je okoli 10. dopoldne prikorakal v narodno skupščino. V spremstvu svojih prijateljev jo je takoj mahnil v parlamentarni klub HSS, kjer je po vrsti poljubil vsakega posameznega poslanca. Nato je odšel v radikalni klub, kjer zopet ni bilo poljubljanja ne konca ne kraja. Od 10. do 12.30 je nato Stepan Radić konferiral s triumviratom narodnoralne stranke.

Protiboljševiška vstaja v Belorusiji

— Krakov, 21. julija. Iz nekaterih mest Bele Rusije prihajajo resna poročila o protiboljševiški vstaji. Baje je nad vso pokrajino proglašeno obsedno stanje.

— Pariz, 21. julija. (Izv.) Ruski dopisnik londonske »Morningpost« javlja, da je proglašeno obsedno stanje nad celotno Rusijo, ker so poskušale sovjetom neprijazne stranke povodoma peletnice osvoboditve beloruske sovjetske republike ponovno vreči sovjetski režim.

— Moskva, 21. julija. V gubernijah Minsku, Grodnem, Vilni in Mohilevu se širijo resni nemiri proti boljševikom. V nekaterih mestih in občinah je proglašeno obsedno stanje. Veliko je nezadovoljstvo med beloruskimi kmeti.

KRALJEVSKA DVOJICA POSETI ZAGREB

— Zagreb, 22. julija. (Izv.) Današnje »Novosti« javljajo, da je Stepan Radić povodoma svoje avdijske na Bledu pozval Ni. Vel. kralja Aleksandra in kraljico Marijo na proslavo tisočletnice hrvatske države. Kralj in kraljica imata priti v Zagreb 15. avgusta na slet Hrvatskega Sokola.

Nikola Pašić odpotoval v Karlove Vare

Ministrski predsednik zelo slab.

— Beograd, 22. julija. (Izv.) Beogradska javnost je vsak dan pričakovala, da odpotojuje ministrski predsednik Nikola Pašić v svrhu nadaljnega zdravljenja v Karlove Vare. Na vsakem pristanišču je bil vsak tretnek pripravljen na odhod parnik brodarkega sindikata »Car Nikola«. Politični krogi so z gotovostjo računali, da g. Pašić ne odpotojuje popreje iz Beograda, predno ne prispe tja iz Zagreba Stepan Radić, ki je želel sprejem pri Pašiću. Toda »Radić v Beograd, Pašić iz Beograda!«, na ta način danes živahno komentirajo odhod Pašićev v inozemstvo.

Ze snoči ob 22. so bile izvršene prve pravice za Pašićev odhod. Parnik »Car Nikola« je bil popolnoma pripravljen. Okoli parnika je bilo postavljenih več agentov in orožnikov. Prvi je prišel na parnik šef javne varnosti Ljubisa Lazarević, za njim Pašićev osebni tajnik Sokolović, dalje predsednik Brodarskega sindikata Radiša Milošević in končno kabinetni šef ministrskega predsednika Hristić. Ob 22.50 se je pripeljal v avtomobilu iz Topčidera ministrski predsednik Nikola Pašić v spremstvu svoje gospe soproge, dveh hčerk in sina Radeta.

MEIN KAVA
mešanice
za poznavalce



109 L.

Ministrski predsednik je zelo počasnih korakov stopal po mostiču na krov parnika. Morali so ga na obeh straneh podpirati, njegov korak je bil težak, utrujen in njegov glas zelo slab, ko je odzdravljaj na krovu navzočim. Ob 23.30 je parnik odplul proti Budimpešti, odnosno proti Bratislavi. Ministrskega predsednika spremljajo razum rodi binskih članov gg. Hristić, Radiša Milošević, Ljubisa Lazarević in Sokolović. Ministrski predsednik prispe danes proti večeru v Bratislavo ter po daljšem odmoru nadaljuje nato vožnjo v Karlove Vare.

KATASTROFALNA POVODENJ NA KOREJI

— London, 21. julija. »Times« objavlja iz Tokija podrobnosti zadnje katastrofalne povodenji v Koreji. Mesto in pristanišče Seul sta težko poškodovana. 300 hiš je popolnoma razbitih, 40.000 oseb je brez strehe. Porušenihi je tudi več mostov na reki Hanu.

AVSTRIJA PROTI INOZEMSKIM DELAVCEM

— Dunaj, 22. julija. (Izv.) Avstrijska vlada je v dunajskem parlamentu predložila načrt zakona, ki sploh prepoveduje namestitve inozemskih delavcev in zlasti trgovskih sodrtnikov. V motivaciji k zakonu navaja vlada, da je ta prepoved utemeljena, ker vlada v Avstriji brezposelnost. Uradna statistika naglašja, da je v Avstriji 117.000 brezposelnih avstrijskih državljanov, dočim je nameščenih 120.000 tujcev.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza.

LESNI TRG

Doge firastove s pokrovi I fil, pol fil četr fil, fco meja: blago 185, 140, 90, smrekovi drogi 4, 5, 6, 7, 8 m dolžine, 8.50, 9 in 10 m na glavi debeline, ravni, suhi, zdravi, fco nakladna postaja: denar 210; lipovi hloidi la, od 25 cm debeline, fco nakladna postaja: denar 250; bukovo ogliša la, fco meja, 1 vagon: denar 86, blago 86, zaključek 86.

ZITNI TRG

Pšenica Hard Winter II, fco Poštojna frans.: blago 405; korusa slavonska, fco Poštojna frans., 2 vagona: denar 238, blago 240, zaključek 238; otrobi pšenični, fco Ljubljana: denar 180; laneno seme la, fco Ljubljana: denar 560.

EFEKTI

7% investicijsko posojilo iz leta 1921. 67.50; Celjska posojilnica d. d. 200—205; Ljubljanska kreditna banka 225—245; Merkantilska banka 100—100 Prva hrvatska štedionica 805—808; Kreditni zavod 175—185; Strojne tovarne in livarne 104—130; Trboveljska premogokopna družba 342—360; Združene papirnice 100—108; Stavbna družba d. d. Ljubljana 165—180; 4½% zastav, 1. kr. dež. banke 20; 4½% kom. zak. kr. dež. banke 20.

Zagrebska borza.

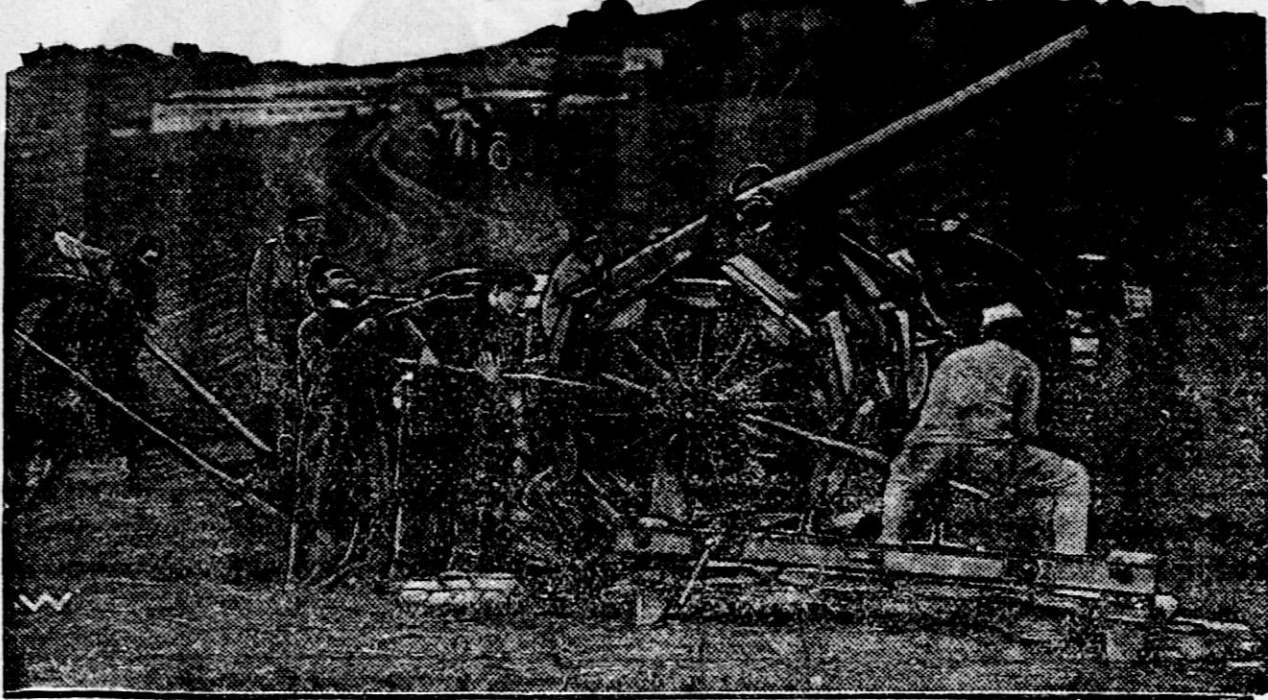
Dne 22. julija. — Sprejeto ob 13. Devize: Curih 11.05—11.15, Pariz 267.50—271.50, Praga 167.90—170.30, Newyork 56.70—57.50, London 276.20—279.20, Trst 208.90—211.90, Berlin 13.51—13.66, Dunaj 0.07975—0.08095.

Efekt: 7% inv. pos. 1921 68, 2½% drž. renta za ratnu štetu: 242—245.50, Lj. kreditna 235, Centralna banka 9, Hrv. esk. banka 107—109, Kreditna banka Zagreb 104—105, Hipotekarna banka 57—57.50, Jugobanka 97.50—98, Prasthediona 810—815, Slavenska banka 66—67, Eksploatacija 47—50, Drava d. d. Osijek 130, Sečerana Osijek 505—510, Isis d. d. 58—61, Nihag 41—45, Gutman 410—415, Slaveks 130—140, Slavonija 47—48.50, Trboveljska 350—360, Veveč 100.

Inozemske borze.

— Curih, 22. julija. Borza: Beograd 9.05, Pariz 23.875, London 25.03, Newyork 515, Milan 18.975, Dunaj 0.007255, Praga 15.25.

— Trst, 22. julija. Predborza: Beograd 47.30—47.60, Pariz 127.25—127.75, London 131—131.50, Newyork 26.95—27.10, Praga 79.25—80.25, Dunaj 0.03775—0.03825.



Z BOJIŠČA V MAROKU. Francoska težka baterija se pripravlja na obrambo ogroženih postojank.

Politični in delovni program vlade RR

V skupščini je bila prečitana vladina izjava. — Vlada napoveduje nove žrtve za vojno in mornarico ter znatno redukcijo uradništva. — Zunanja politika ostane neizpremenjena.

Beograd, 21. julija.

Vaš dopisnik je že včeraj kratko javil, da namerava vlada na popoldanski skupščini seji prebrati programatično izjavo. Zato je za popoldnsko sejo narodne skupščine povsod vladalo največje zanimanje. Z napetostjo so pričakovali, vsebinsko vladine izjave, ki je po eni strani važen politično-zgodovinski dokument, ker so se radičevci na svečan način in s polno odgovornostjo odrekli vsem teorijam o republikanstvu, separatizmu in federalizmu, po drugi strani pa jasno kaže, da je ta vladina deklaracija v bistvu vzeta iz osnovnih načel in programa vladinega bloka.

Vladina deklaracija se deli v dva dela: I. politični del. Ta kratko precizira politična načela nove vlade in

II. delovni program, ki je kopija programa vlade Narodnega bloka.

Iz celokupne vladine izjave lahko podčrtavamo te večje točke:

1. Integralna izvedba vidovdanske ustave v vsej državi brez vsakega izjema na načelu popolne enakopravnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ureditev države mora soneti na ustavi in obstoječih zakonih.

2. Reorganizacija in modernizacija naše vojne in mornarice, zato so potrebne žrtve, torej povziranje izdatkov v budgetu ministrstva vojne in mornarice.

3. Sprejem vseh sedaj narodni skupščini predloženih zakonov.

4. Močna redukcija uradniškega staleža, da se na ta način gnotno opomore ostalemu uradništvu in

5. naša zunanja politika se ima kakor doslej trdno in zvesto naslanjati na zavezništvo prijateljev.

Ob navzočnosti mnogobrojne občinstva in polnoštevilnosti narodnih poslancev je namestnik ministrskega predsednika ministar Marko Gjuričić na včerajšnji seji narodne skupščine prečital v imenu vlade programatično izjavo, ki se glasi:

Kraljevska vlada smatra za svojo prvo dolžnost, da se predstavi Narodni skupščini in da jo seznani s programom svojega dela. Sestava te vlade je rezultat sporazuma med dvema največjima parlamentarnima skupinama med Narodno radikalno stranko in Hrvatsko seljačko stranko. Pri sklepanju tega sporazuma je bilo ugotovljeno, da se obe stranki nahajata na popolnoma enotnem stališču glede osnove naše države, kraljevine SHS, kar dokazuje tudi izjava vodstva HSS v Narodni skupščini dne 27. marca t. l. in nadaljnjo zadržanje te stranke.

Tako obrazovana vlada je složna v vseh pogledih, osobito pa zastran ureditve naše države. Istotako je vlada složna tudi v tem, da se založijo vsi napor, da se čim racionalneje organizira in pametno izkoristi neizčrpna moč našega naroda in da se mu na ta način zagotovi tako lepa bodočnost, kakršno po svojih vrlih in mirolojubnih namerah nesporno zasluži.

V tem pravcu se bo vlada trudila za napočila zarja, sta takoj zopet nadaljevala pot. Kako dolgo sta hodila, o tem si Ralph ni bil na jasnem. Plezala sta po lednikih, šla mimo prepado in se vzpenjala na zelo strme višine. Bilo je jasno, da sta krenila z navadne turistične poti ter se povzpela v doslej nepreiskani del snežne puštinje.

Neznanelec je korakal s sigurnostjo, ki je pričala, da mu je pot prav dobro znana. Ko sta zavila mimo konicastih vrhov, sta stopila naenkrat na majhno skalnato planoto, kjer so vodile z ene strani v globoko sotesko pravilne udrine, kakor da jih je izklesala človeška roka.

Koncem te nevarne poti v sotesko sta obstala na ledniku, po četrtni hoji sta se pa približala vходу v veliko podzemno jamo, ki je odsevala v sinji svetlobi.

Z dvojnimi občutki radovednosti in groze je vstopil Ralph za svojim vodnikom in v podzemni hodnik, kjer so ga skrajno presenetila za ogromno ledeno kepo stoječa vrata ali bolje rečeno kamenita plošča. In ko je neznanec lahko pritisnil na svetlo točko, skrito v neki razpoki, se je ta plošča neslišno okrenila na skritih tečajih.

Zdaj sta bila na ozkem, iz skale izsekanem hodniku. Komaj je neznanec obrnil gumb, ki je bil vdelan v steno, se je električna luč razlila po vsem hodniku

ske države. Veliko delo narodnega osvobodjenja in ujedinjenja je bilo doseženo z veliko pomočjo naših velikih in plemenitih zaveznikov ter s pretežnimi žrtvami v krvi in imetju, ki jih je v minulih vojnah pretrpel ves naš narod.

Velike žrtve in zasluge za veliko delo ujedinjenja dajejo našemu oškodovanemu narodu pravo na dolgo perijodo mirnega in spokojnega življenja. A nikoli mu za tako življenje niso bili nudi boljši izgledi, kakor sedaj. Kajti po storjenih deklaracijah od strani vodstva HSS, diktiranih z doseženimi izkušnjami, se lahko reče, da se dva dela enotnega naroda, ki sta več stoletij bila razdvojena pod tujevo oblastjo, sedaj ne le po samem dejstvu, temveč tudi po pripravi in čustvovanju čutita pod eno streho, ki jo bosta radi splošnega blaga skupno znala in hotela tudi čuvati in braniti pred sovražnikom.

Sam sporazum za obrazovanje skupne vlade dveh naših najjačih parlamentarnih skupin popolnoma zajamčuje naglo in uspešno delovanje v Narodni skupščini, kar bo po našem prepričanju v najkrajšem času dalo vidne rezultate, katerih blagotvorni vpliv se bo čutil v celotnem našem narodnem in državnem življenju. S takimi svojimi pogledi na splošne državne in narodne potrebe se kraljevska vlada nada, da bo našla zaupanje in podporo v Narodni skupščini.

Kupite in porabite

nogavice z žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

da se pripravite, kako en par traja kakor štiri pari drugih. Dobivajo se v prodajalnah. Nogavice brez žiga „ključ“ se ponarejence. 92-4 V

Politične vesti

— Prve žrtve radikalno-radičevskega sporazuma — uradniki, verni kralju in domovini. Pod tem debelo tiskanim naslovom prinaša beogradski „Balkan“ prav oster napad na novo vlado in na notranjega ministra, v katerem imenuje nečuvno preganjanje tistih zagrebških, notranjemu ministru podrejenih uradnikov, ki so sedaj premeščeni in umirovljeni, ker se je pojavila nova vlada, dasi so prej vršili le svojo patrijotično in uradniško dolžnost ter le vestno izpolnjevali ukaze predpostavljenih ministrov. — Minister notranjih del gosp. Boža Maksimović, njihov predpostavljeno, to dobro zna. Sedaj, ko se je g. Boža Maksimović in njegova družba pomirila z g. Radićem in z njegovimi prijatelji, naj postanejo prve žrtve tega pomirjenja tisti uradniki v Zagrebu, ki so po odredbah g. Maksimovića in na temelju zakona vršili progon Radića in njegove družbe! To je nečuvno. Kajti uradnik lahko v bodoče po takem ravnanju verno služi naši državi? Ko so jeseni in pozimi zagrebški uradniki pregonili Radića, niso služili režimu ali stranki, marveč zakonu in domovini. Ali naj se za to, ker se je Radić skesal pred domovino, kaznujejo tisti, ki so preganjali Radića, dokler je še bil grešnik in veleizdajalec napram domovini? To je sramota, to je moralna anarhija. Na ta način bi se moralo kaznovati in vreči iz vlade najprej g. Božo Maksimovića, ki je pozimi in jeseni vodil odgovorno akcijo proti Radićevi veleizdaji. — Ta hudi izpad proti vladi in notranjemu ministru od strani „Balkana“, torej vladnega lista, je zelo karakterističen za iztreženje, ki se pripravljajo v Beogradu. Morda ga dočakamo hitreje, kakor mislimo...

— O klavnih izgledah sedanje koalicijske pisbe beogradske „Pravda“ med drugim tole: „G. Radić je sedaj šef vladine večine in mora to čimeno vpoštevati. Ker je sporazum že napravljen, se mora tudi izvesti. — Najlažje in najhitreje ga bodo izvedli ljudje, ki verujejo. Toda med vladnimi skupinami ne obstaja najboljša medsebojna zupanje. Če se bo to nadaljevalo v tem pravcu, ne bo nič iz zajednice teh dveh velikih strank. Radikali se drže zelo rezervirano. Hladno jim je pri srcu, ker se zavedajo, da izgubijo s to novo situacijo vse in da so na to situacijo postavili vse. — Karakteristično je, da se v narodu razširja prepričanje o kratkotrajnosti novega režima. — V tem smislu je pisan ves uvodnik beogradske „Pravde“.

— Nenadni odhod Nikole Pašića v inozestvo kljub vestem o njegovem poslabšanem zdravstvenem stanju je precej razočaralo — Stepana Radića, ki se je včeraj napotil v Beograd, da se seane z ministrskim predsednikom in da s tem sestankom zaključno cimen-tira novi sporazum... Zdi se, kakor da „čiki baji“, kakor imenujejo Pašića v Beogradu, sedanja situacija ni nič kaj po godu in da so zadnji Radićevi govori pospešili njegov odhod v inozestvo...

— Določitev maksimalnih cen gostilniški hrani v Ljubljani

Po daljših razpravah in pogajanjih radi končne določitve cen gostilniški hrani v Ljubljani se je dosegel medsebojni sporazum med restavracijami, gostilničarji in mestnim tržnim nadzorstvom.

Restavracije in gostilne se je uvrstilo v tri kategorije. V I. kategorijo spadajo: „Zvezda“, „Slon“, „Union“, „Emona“, „Južni kolodvor“, „Ljubljanski dvor“ ter „Stružki“ in „Miklič“ v Kolodvorski ulici. Vse druge boljše gostilne se je uvrstilo v II. kategorijo, ostale pa v III. Vse določene cene so maksimalne in se v nobenem slučaju ne smejo zaračunavati višje ter se bo proti vsakemu, ki se ne bi držal maksimalnih cen, postopalo po zakonu o pobijanju draginje. Vsekakor pa lahko restavracije zaračunavajo hrano ceneje, zlasti je pričakovati, da bodo gostilničarji II. in III. kategorije še dokaj znižali ceno hrani konkurenčnim potom, kakor so to že mnogi storili. Pripominjamo pa, da smejo gostilničarji, pri katerih se ustavljajo kmeti in vozniki, ki zahtevajo večjo porcijo živil, temu primerno diferencirati cene živilom.

Maksimirane cene gostilniški hrani v Ljubljani počenši z 20. julijem so sledeče:

Zjutranji goljazi I. r. 4.50, II. r. 4, III. r. 3.50 Din, zjutranja pljučka I. r. 4.50, II. r. 4, III. r. 3.50, zjutranji vampi I. r. 4.50, II. r. 4, III. r. 3.50 Din; večerni goljazi I. r. 10, II. r. 8, III. r. 6 Din, večerna pljučka I. r. 10, II. r. 8, III. r. 6 Din, večerni vampi I. r. 10, II. r. 8, III. r. 6 Din; svinjski goljazi I. r. 12, II. r. 11, III. r. 10 Din; juha zakuhana I. r. 3, II. r. 2.50, III. r. 2 Din; govedina I. r. 9, II. r. 7, III. r. 5.50 Din; pečenka svinjska I. r. 14, II. r. 12, III. r. 10 Din; telečja pečenka I. r. 12, II. r. 10, III. r. 9 Din, obistna 12 Din, končna 12 Din, pljučna 15 Din; telečja glava ocvrta 14 dinarjev; rostbeaf na angleški način 13 Din; beržola naravna I. r. 15, II. r. 12, III. r. 10 Din; izrezek naravni I. r. 15, II. r. 11.50, III. r. 9.50, dunajski I. r. 16, II. r. 12, III. r. 10 Din; svinjski hrbet 14 Din; brižljec ocvrt 16 Din; beafsteak z jajcem 14 Din; pol piščanca ocvrt 20 Din; obara telečja II. r. 7, III. r. 6 Din, kokošja II. r. 9, III. r. 8 Din.

Prikuhe navadne: I. r. 4, II. r. 3, III. r. 2 Din.

Solata razne vrste: I. r. 4, II. r. 3, III. r. 2 Din.

V točno informacijo občinstvu objavljamo še enkrat maksimirane cene drugih živil.

Meso: govedina v mesnicah kg I. vrste 19 Din, II. vrste 16 Din, govedina na trgu kg I. vrste 18 Din, II. vrste 15 dinarjev, teletina kg I. vrste 20, II. vrste 16 Din; prašičje meso: I. 27.50 Din, II. 23 Din, III. 20 Din. Stanina: riba in salo 27.50, slanina 24, slanina kranjskega prašičja 22.50 Din. Kranjske klobase in hrenovke: klobase na pol prekajene kg (približno 8 kosov) 45, četrt prekajene (približno 7 in pol kosa) 41, popolnoma prekajene (približno 10 kosov) 67, hrenovke (10 do 12 kosov na kg) 1 kg 35, 1 kos 3.50 Din.

Kruh: kg belega 7, črnega 6, rženega 6, zemlja 0.50 Din.

Mleko: liter mleka na dom prinese 2.75, po mlekarah 2.75, na trgu 2.50 dinarjev.

Občinstvo opozarjamo, da se tudi samo drži določenih cen, ker je le na ta

način mogoče uspešno se boriti proti dražini ter bo mestno tržno nadzorstvo postopalo tudi proti onim, ki „preplujejo“ živila po zakonu o pobijanju draginje kot z navijalci cen.

Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani dne 21. julija 1925.

Zveza Ljubljana - Sušak

Primorsko časopisje se začne čase precej bavi z zvezo med Slovenijo in Hrvaškimi Primorjem. Že parkrat je pretešlo tarife ugodnosti, ki veljajo za slovensko blago na tem delu proge. Napade zagrebškega tiska je bilo treba odbijati, ker so se Zagrebčani ljuto upirali popustu ter se pritoževali, da uživa slovensko blago prednost pred njihovim, ki je seveda boljše, ceneje in hitreje na mestu. Zelenica se za to ni zmenila in je storila prav.

Je pa nekaj drugega, česar železniško ravnateljstvo sedaj v poletnem času nikakor ne bi smelo prezreti. Preko Slovenije potuje na Jadran na tisoče ljudi, domačinov in tujcev. In ti potniki — čujte in strmite! — se morajo v poletni vročini voziti v nižjem razredu, četudi so plačali voznico za višji razred.

Večerni vlak, ki odhaja iz Ljubljane na Sušak okoli 19. ure, ima to prednost pred poznejšim ob 23. uri, da pride na Sušak ob 7. zjutraj in nudi potnikom ugodnost, da se lahko takoj odpelje naprej v Crikvenico, Selce, Novi Vinodol ter na otok Rab in Krk. Človek kupi v Ljubljani vozni listek II. razreda, toda že na domači postaji se vname prepri radi prostorov v kupejih. Vlak ima namreč samo en vagon II. razreda, ljudi pa je v njem dva do trikrat toliko, kolikor sedežev. Potniki lete na sprej vodnika, ga napadajo in se zgražajo nad prakso železniškega ravnateljstva, ki je baš sedaj v letni sezoni (od 5. junija dalje) uklenilo direktni voz pri tem vlaku ter skrhale drugi razred na število mest, ki nikakor ne odgovarjajo dejanski potrebi. Potniki zahtevajo navadno, kadar se morajo voziti v nižjem razredu, denar nazaj, a ga seveda ne dobe. Tež nerednosti je treba napraviti konec brez odloga, ker jemlje dober glas železniškemu ravnateljstvu v Ljubljani, Slovenijo pa spravlja v javno sramoto in jo izpostavlja zasluzeni graji. Če nima železniško ravnateljstvo v Ljubljani več voz II. razreda, naj odredi vsaj to, da se omeji število izdanih vozniških listkov na toliko in toliko sedežev, pa mirna Bosna! Dosedanje kvarno prakso pa je treba končati, ker se bo sicer nam namočevala. Mnogi, ki so se brez predhodnega peljali iz Ljubljane na Sušak, so se po končani vožnji zakleli, da ne bodo nikdar več uporabljali te zveze ter se rajši vrnili čez Italijo v Ljubljano.

Slovenija je bila glede železniških zvez do letos na dobrem glasu. Pritož ni bilo — razen glede visoke voznice, ki se bo prej ali slej morala revidirati. Sedaj gre zato, da se odpravi nedostatek pri drugem razredu na progi Ljubljana—Sušak in obratno. Naj prevzard ljubljanska železniška direkcija zlasti to, da potujejo preko Slovenije na Sušak številni izozemci, ki imajo pred seboj dolgo in naporno vožnjo ter jim že radi tega ne gre kratiti pravice, katero so si kupili za drag denar. Vse kar je prav! Potnik drugega razreda ne imej v rokah samo plačanevo vozno listino, temveč tudi sedež. Pritožnje pasazirjev na hodnikih in v nižjem razredu mora izginiti, če nečemo ubiti dobrega slovesa naših železnic in z neredom onemogočiti tranzit tujkega prometa preko slovenske zemlje.

Proga Ljubljana—Sušak kriči po remedurju in čaka, da se nerednosti takoj odpravijo.

Sport

Amaterji: Jugoslavija.

Poročali smo, da so v soboto in v nedeljo igrali dunajski Amaterji proti BSK in Jugoslaviji v Beogradu. Dočim so proti BSK Amaterji gladko zmagali, so naleteli pri Jugoslaviji na trd odpor. Igra je bila polna napetih situacij ter vodena v peklenem tempu. Gostje posebnega niso pokazali, poleg tega pa so igrali preostro. Njih zmaga ni bila povsem zaslužena. Forsirali so predvsem hitra krila, ki so posiljala lepe centre v sredino, kjer je bil najnevarnejši Wieser. V Jugoslaviji so se igralci prepirali med seboj in kapetan Luburić je izvajal pasivno resistenco, puščajoč dolgrane mužoge pri miru. Pri Jugoslaviji je briljiral centerhalf Mahek, izvršen je bil tudi Ivković. Sodnik Joksić je bil šibek.

— Pojdiva- Čas je, da se malo okrepčava, potem pa pomeniva o stvari sami.

Vrnila sta se nazaj. Neznanelec je pokazal zdravniku ustroj izhoda, nakar je odprl nasprotna vrata in spremil svojedraga sopotnika v okroglo, ne posebno veliko dvorano. Tu je plapolal v kaminu ogenj in okrog je vladala prijetna toplota.

Ralph se je radovedno oziral. Vse stene so bile prevlečene z debelim orientalskim blagom temne barve. Tla je pokrivala težka preproga.

Ob stenih je stala nekaka omara z izrezljanimi vratci. Ob nasprotni steni velika pisalna miza, vsa polna knjig in zvezkov. V sobi je bilo še nekaj starinskih stolov, opremljenih z vložkami iz zlata in slonove kosti. Sredi sobe je bila za dve osebi pogrnjena miza z ogromnim zlatim svečnikom.

Nenavaden sprehod je zbudil Ralphu tek. Ko sta se oba najedla, je primaknil neznanec stol h kaminu in povabil tudi gosta, naj mu sledi.

— Napočil je trenutek, da resno in podrobno spregovoriva o zadevi, ki je naju privedla sem. Že več stoletij je tega, ko sem sedel v istem naslonjaču, v katerem sedite zdaj vi, in tudi jaz sem ves razburjen poslušal povest o življenju svojega prednika. Šlo je za veliko zagonetko, ki jo hočem zdaj zaupati vam. Čujte torej povest moje prošlosti, kakor sem tudi jaz nekod poslušal povest tistega, ki me je pripeljal sem.

— Celo električno razsvetljavo imate tu? — je zamrmral Ralph, ki ni hotel verjeti svojim očem.

— Moj Bog! Zakaj bi pa pogrešali izume sodobne tehnike, ki nam pomagajo razkošno opremiti ta glavni sedež »življenjskega eliksirja«? Zdaj sva namreč tam, kjer se nahaja ta dragocena snov in njene pritlikave, — je odgovoril z veselim nasmehom zagonetni Ralphov spremenilec.

Na koncu hodnika so bile vijugaste stopnice, ki so vodile na teraso. Tu je bilo več vrat.

Neznanelec je odprl ena in stopila sta na obrobek široke skale v obliki terase. Tu sta imela krasen razgled tako, da je Ralph ves navdušen nehoté vzkliznil.

S te strašne višine se je razprostirala pred njima kakor na ogromni sliki čarobna pokrajina. Skale, snežne ravnine in globoke soteske so se kar kopale v škrlatni megli zahajajočega solnca; globoko doli v dolinah so ležala zelena polja in travniki, ki so bili podobni ogromnim draguljem. Zrak je bil sicer hladen, pa vendar čist in svež. Ralphu se je zdelo, da se še nikoli ni počutil tako dobro kakor tu, da se mu zemlja še nikoli ni zdelala tako divna in življenja tako mameče kakor tisti hip.

Neznanelec je prekrizal roke na prsih in zamišljeno obudoval to divno sliko. Čez hip se je prijel za glavo, kakor bi hotel pregrati težke misli, potem se je obrnil k Ralphu, rekoč:

— Pojdiva- Čas je, da se malo okrepčava, potem pa pomeniva o stvari sami.

Vrnila sta se nazaj. Neznanelec je pokazal zdravniku ustroj izhoda, nakar je odprl nasprotna vrata in spremil svojedraga sopotnika v okroglo, ne posebno veliko dvorano. Tu je plapolal v kaminu ogenj in okrog je vladala prijetna toplota.

Ralph se je radovedno oziral. Vse stene so bile prevlečene z debelim orientalskim blagom temne barve. Tla je pokrivala težka preproga.

Ob stenih je stala nekaka omara z izrezljanimi vratci. Ob nasprotni steni velika pisalna miza, vsa polna knjig in zvezkov. V sobi je bilo še nekaj starinskih stolov, opremljenih z vložkami iz zlata in slonove kosti. Sredi sobe je bila za dve osebi pogrnjena miza z ogromnim zlatim svečnikom.

Nenavaden sprehod je zbudil Ralphu tek. Ko sta se oba najedla, je primaknil neznanec stol h kaminu in povabil tudi gosta, naj mu sledi.

V. I. Križanovska:

V kraljestvu nesmrtnih

Roman.

— Upam, da bom kos mrazu, kakor vsak drugi. Sicer pa, če se je razkroj mojega telesa že pričel, mi je pač vseeno, da-li nastopi konec malo preje ali pozneje. Poleg tega, če niste bolnik moje stroke in če je vam res potrebno moje življenje, mi pač ne dovolite umreti.

— Vaša možnost in odločnost mi ugaja. Prav imate; cenim vaše življenje in da se vam ne bo treba preveč mučiti, vam nudim to-le škatlico s pilulami. Zvečite spotoma konfete, pa ne boste čutili ne mraza, ne utrujenosti.

Videč, da se mož obotavlja, je pripomnil ironično:

— Le vzemite brez skrbi: v teh konfetah še ni življenjskega eliksirja; to je navadno narkotično sredstvo, ki vas okrepi.

Nadaljevala sta svojo pot.

Ne glede na to, da je bila pot čedalje težja in da sta že dosegla mejo večnega snega, se neznanec ni prav nič poznalo, da bi bil utrujen. Celo Ralph se je čudil svojim silam in osvežujoči toploti, ki se je pretakala po njegovih žilah.

Noč sta prebila v zasušeni bašti; komaj je na

napočila zarja, sta takoj zopet nadaljevala pot.

Kako dolgo sta hodila, o tem si Ralph ni bil na jasnem. Plezala sta po lednikih, šla mimo prepado in se vzpenjala na zelo strme višine. Bilo je jasno, da sta krenila z navadne turistične poti ter se povzpela v doslej nepreiskani del snežne puštinje.

Neznanelec je korakal s sigurnostjo, ki je pričala, da mu je pot prav dobro znana. Ko sta zavila mimo konicastih vrhov, sta stopila naenkrat na majhno skalnato planoto, kjer so vodile z ene strani v globoko sotesko pravilne udrine, kakor da jih je izklesala človeška roka.

Koncem te nevarne poti v sotesko sta obstala na ledniku, po četrtni hoji sta se pa približala vходу v veliko podzemno jamo, ki je odsevala v sinji svetlobi.

Z dvojnimi občutki radovednosti in groze je vstopil Ralph za svojim vodnikom in v podzemni hodnik, kjer so ga skrajno presenetila za ogromno ledeno kepo stoječa vrata ali bolje rečeno kamenita plošča. In ko je neznanec lahko pritisnil na svetlo točko, skrito v neki razpoki, se je ta plošča neslišno okrenila na skritih tečajih.

Zdaj sta bila na ozkem, iz skale izsekanem hodniku. Komaj je neznanec obrnil gumb, ki je bil vdelan v steno, se je električna luč razlila po vsem hodniku

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 22. julija 1925.

— Italijanski poslanik na Bledu, Italijanski poslanik na našem dvoru general **Bodrero**, ki je najbolj intenzivno sodeloval pri sestavi in zaključku metunjskih pogodb, je danes z avtomobilom odpotoval iz Beograda na Bled. Poslanika sprejme kralj v določeni avdijenci. S poslanikom Bodrerom potuje tudi šef protokola zunanega ministrstva Ilija Novaković.

Razmejitve z Italijo končane. Polkovnik Panta Drašković, predsednik naše delegacije v razmejitveni komisiji, je izjavil, da je razmejitev napravljen Italiji od Triglava do Reke definitivno končana. Povsod se postavljajo mejniki. Zunanji minister dr. Ninčič je včeraj ministrskemu svetu tudi poročal o končani razmejitvi. Zunanji minister ni mogel doseči v logaškem okraju razmejitve po katastrofi, kakor je to želelo naše območje prebivalstvo. Proti znatnim koncesijam na korist kneza Windischgratza se je deloma meja premaknila na korist nekaterim mejaniš.

— **Kongres SDS v Beogradu.** Parlamentarni klub SDS je na seji 21. t. m. sklenil, da se skliče kongres SDS za 18. oktobra v Beograd. Na tem kongresu določijo zastopniki stranke iz vseh pokrajin države nadaljni program organizacijskega dela med narodom.

— **Nova telefonska centrala v Zagrebu.** Ministrski svet je na predlog poštnega ministra sklenil preustroiti telefonsko centralo v Zagrebu. V ta namen se poslopijo poštnega ravnateljstva v Zagrebu dvignje za eno nadstropje. Ministrski svet je odobril ponudbo stavbene tvrdke Dubsky, ki je za 28 odstotkov cenejša, kakor ostale. Država računa, da bo z odobenjem te ponudbe prihranila pri zgradnji nove telefonske centralne 820.000 Din. V centralo investirani kapital se bo v najkrajšem času po vladnih računih izrentiral, ker bo prijavljenih veliko števil novih naročnikov.

— **Promet na liški železnici po novem voznom redu.** 26. jun. ob 0.01 stopi v veljavo novi vozni red na novi progi od Gračaca do Knina in dalje do Knina do Splita, Perkovića - Slivna in Šibenika na progi Split-Sinj. Prvi redni brzovlak št. 802 odhaja iz Zagreba gl. kol. 25 t. m. ob 18.50, prihaja v Split 26 t. m. ob 8.45, v Šibenik pa ob 7.53. Prvi brzovlak št. 801 odhaja iz Splita 26 t. m. ob 19.30, iz Šibenika ob 20.02 in prihaja v Zagreb gl. kol. 27 t. m. ob 9.50. Ta dva brzovlaka imata direktne vagone Beograd - Zagreb gl. k. - Split, - Ljubljana - Karlovac - Split, - Zagreb gl. kol. - Split in W. R. Zagreb gl. kol. - Plaski in nazaj. Prvi potniški vlak odhaja po novi železnici iz Zagreba gl. kol. 25 t. m. ob 22.40 in prihaja v Split 26 t. m. ob 16.26. - V Šibenik ob 15.22. Prvi potniški vlak št. 811 odhaja iz Splita 27 t. m. ob 11.38, iz Šibenika ob 12.41 in prihaja v Zagreb gl. kol. 27 t. m. ob 6.25. Tudi ta vlaka imata direktne vagone I, II, in III. razreda med Zagrebom gl. kol. - Šibenikom in nazaj. Prvi mešani vlak št. 830 odhaja iz Ogulina 25 t. m. ob 14.39 in prispe v Split 26 t. m. ob 8.21, v Šibenik pa ob 7.53. Prvi mešani vlak št. 813 po starem voznom redu odhaja iz Splita 25 t. m. ob 17.15, iz Šibenika ob 18.14 in prispe v Ogulin 26 t. m. ob 13.05 že po novem voznom redu. Ta mešani vlak bo vozil od 26 t. m. po novem voznom redu iz Splita kot mešani vlak št. 833 ob 18.21, iz Šibenika kot vlak št. 4315 ob 2.02 in bo prihajal v Ogulin ob 13.05. Mešana vlaka št. 830 in 833 imata v Ogulinu zvezo s potniškim vlakom št. 311 in 312 Zagreb gl. kol. in Sušak kakor tudi iz Zagreba gl. kol. in iz Sušaka.

— **Masarykova proslava v Rogasčji Slatini.** Jugoslovensko-Češkoslovaška Liga v Ljubljani pozivlja svoje člane, da se v čim najobilnejšem številu udeležijo Masarykove proslave v Mariboru dne 2. avgusta t. l. Voznja polovica. Odnos iz Ljubljane z jutranjim vlakom ob 5.27. Prijava ob 26 t. m. na naslov tajnika dr. Brileja, magistrat.

— **Darovi za Jugoslovensko Matico.** Podružnica Jugoslovenske Maticе v Breznici pri Žirovnici je nakazala pokrajinskega odbora Jugoslovenske Maticе znesek Din 4000 kot pribitek veselice z dne 12. t. m.; podružnica v Radovljici znesek Din 3212.25 kot čist odnos tombole, podružnica v Metliki Din 272.80 kot prebitek igre »Kovačev Student.« 8. razred osnovne šole v Metliki je po učenci Marti Guštinovi nabral za Jugoslovensko Matico Din 100; na uradni učiteljski skupščini je nabrala gđ. M. Zornova Din 81.25. Vesela družba pri Kraju na Holmcu pri Prevaljah je nabrala za Jugoslovensko Matico Din 50.—, Mariborska tiskarna d. d. v Mariboru je poslala Jugoslovenski Matici 11 kg rabljenih pošt-nih znamk, večje število znamk je poslalo tudi vodstvo osnovne šole v Kostričnici. Pokrajinski odbor Jugoslovenske Maticе iz-rekva vsem darovalcem svojo globoko za-hvalo.

— **Konzularna (prej) orientalna akade-mija na Dunaju.** ki obstoji že nad 160 let in živa svetovni sloves, je bila reorganizirana pred 4 leti v internacionalno visoko šolo, ki pripravljajo pripadnike vseh narodov za diplomatsko in konzularno kariero ka-kortudi za službo pri trgovskih zbormicah, trgovskih sindikatih itd. Pouk traja dve leti. Na akademijo prihajajo slušatelji iz naj-različnejših evropskih in izvenevropskih držav. Predavanja se prične sredi oktobra. Prijave na: Direktion der Konsularakade-mie, Wien IX, Boltmannngasse 16.

— **Iz Rogaske Slatine.** Dne 13. julija je bilo navzočih gostov 1048. — Dne 23. t. m. bo predavanje univ. profesorja dr. Lozanica iz Beograda, dne 25. bo koncert komponista in virtuozna Petra Stojanovića z Dunaja. Dne 26 t. m. je praznik zaščit-nice zdravilskih sv. Ane in bo tem povod-om v lepi kapeli v gozdu, posvečeni tej svetnici, slovesna sv. maša. Zvečer bo tom-bola. Ob 1/29. zvečer prične ples v veliki dvorani županijskega doma, ki ga vodi

prof. Pečnik iz Maribora. Izkupček tega dneva je namenjen ubožnemu zakladu zdra-vilišča.

— **Brezbriznost ali kaj?** Poroča se nam: Veliki župan Ljubli, oblasti je izdal odlok, da se imajo strelivo in šolskih poslopjih vsako leto pregledati in vsako tretje leto po izvedenih preiskavi. To pažnjo so pa do zdaj opuščali krajni šolski sveti, pa tudi šolska vodstva. Srežki po-glavari kot predsedniki okr. šol. svetov imajo v bodoče na to paziti, da se bo ta odredba izvrševala, da se preprečijo ne-sreče.

— **Premestitev pošte iz Krške vasi v Cerklje in izprememba poštne okolišev.** Zaradi premestitve pošte in brzovlaka iz Krške vasi v Cerklje ob Krki, Pošta Cer-klje v krajanskem srezu, pa se imenuje se-daj Cerklje pri Kranju. Ob premestitvi po-šte iz Krške vasi v Cerklje so bili izlo-čeni iz poštnega okoliša Sv. Križ pri Ko-stanjevici kraji Stojanski vrh, Vinji vrh, Vrhovska vas, Poštena vas, Buševa vas in Veliko Mraševo in priključeni pošti Cer-klje ob Krki. Iz okoliša te pošte sta bila iz-ločena kraja Krška vas in Velike Malence in priključena pošti Brežice. Po vseh na-štetih vasesh se bo vršila selska dostava.

— **Smrtina kosa.** V ponedeljek je umrl po dolgi bolezni g. Fran Smrdelj, mli-nar pri podjetju g. Frana Ivanca v Ponik-vah. Bil je marljiv in zvest uslužbenec, vsa družina ga je imela rada. Meseca avgusta bi bil praznoval 25-letnico svojega službo-vanja. Pokojnik je bil dober naprednjak in star naročnik našega lista. Pokopljejo ga danes na pokopališču v Vidmu. Naj počiva v miru!

— **Preveč beračev.** Pišejo nam: Goto-vo je usmiljenja vreden pravi siromak, ki si ne more služiti svojega kruha iz tega ali onega vzroka, toda po Ljubljani kakor tudi drugod se potika vse polno beračev, med katerimi se dobe pravi predzrežji, zlasti taki, ki ljubijo jeruš. Če daš takemu beraču eno ali dve kroni v dar, ti vrže kar triz nazaj rekoč, da je tudi pri njih sedaj »taksa« 1 dinar. Skrajni čas bi bil, da bi se zlasti iz Ljubljane iztirili taki nadlež-neži v pristojne občine, ker so v večno nadlego prebivalstvu povsodi.

— **Dječak i djevojački institut.** Dje-čak i djevojačka realna gimnazija sa prav-om javnosti. Odjeljeno. Korepetitorji in prazničnima. Tečajevi u jezicima, muzici itd. Posebni češki tečajevi za češku djecu. In-dividualan uzgoj. Podučavaju profesori. Dr. Ada Brochi i sestre Zagreb, Gundulićeva 63. II. kat.

— **Roparski napad v St. Vidu pri Stični.** Varnostne razmere po deželi so zadnje čase skrajno nezadostne in dnevno prihajajo po-ročila o drznih vliomih, tatvinah ter ropar-skih napadih. Včeraj smo poročali o drznem roparskem napadu v hišo posestnika Frana Vintarja v Hruševcu pri Strazi, danes nam poročajo o drznem roparskem napadu, ki je bil v nedeljo 19. t. m. izvršen v St. Vidu pri Stični. Okoli 1. zjutraj sta potrkala na spal-nico posestnice Jožefe Kristanc pri Sv. Ro-ku dva moška in zahtevala, da naj odpre vrata. Kristancova, misleč, da je kdo doma-čih, je odprla vrata, prestrašena pa je odsko-čila, ko je opazila pred seboj dva maskirana roparja, oborožena s samokresi in bajoneti. Roparja sta posestnici ukazala da naj molči in da jima da denar, če ne jo ustrelita. Po-sestnica, tresoč se strahu, ji je vedla v spodnje prostore in jima izročila 2000 Din gotovine. Potem, ko sta vse premetala in prevrgla, sta roparja odšla. Pred vrati ju je čakal tretji, ki je bil očividno na straži. Oba roparja sta imela okoli 25 do 30 let. V hišo sta roparja vdrla skozi podstrešno okno. — Napad je bil takoj javljen orožnikom, ka-terim je bil podan tudi točen opis napa-dalcev.

— **Samomor ruskega kapetana.** V Beo-gradu se je obesil ruski kapetan Nikolaj Ko-ličev. Vzrok samomora ni znan.

— **V kad z vrel vodo se je spravil** dve letni otrok družine Medveščkove v Kanalu, ko je bil slučajno sam. Otroček se je mislil v gorki vodi lepo okopati, ali bila je prevročja in mali Francec je dobil težke poškodbe po vsem telesu, vsled česar so ga prepeljali v goriško bolnico. Ni upanja, da bi okrevale.

— **Propadajoča deca.** Na Sušaku je policija prišla tri mladoletne, komaj 14-letne deklice, ki so bile vse udane tajni prostituciji ter vse tri težko spolne bo-lne. Pri zaslišanju je ena izmed njih v trpkih pretresljivih besedah opisala vso tragedijo svojega življenja. Oče je bil pianec, naga-l jo je z doma in morala se je prodajati, da si služi kruh. Ostali dve sta hčerki boljših staršev z Reke in sta popolnoma zadovoljni s svojim novim življenjem.

— **Neuspeli beg hajduka Bojovića.** Ne-davno smo poročali o mladem in drznem hajduku Dragoljubu Bojoviću, ki je bil radi 92 zločinov, umorov, požigov, ropov in po-silstev pred sodiščem v Valjevu obsojen na smrt. Bojović je zaprt v celico valjevskega sodišča. Zadnje dni so pazniki na njem opa-zili nenavadno spremembo in zato so ga ostreje nadzirali. Dne 17. t. m. je Bojović ponoči prepilil okove in ušel iz celice. To-da blažene svobode ni užival dolgo, zakaj na dvorišču ga je ustavil paznik, ki je ta-koj alarmiral straže, nakar so Bojovića pri-jeli in znova vkovali. V bodoče mu bo vsak beg onemogočen.

Iz Ljubljane.

— **Jubilej slovenskega industrija.** Pod-predsednik upravnega sveta Strojnih tova-ren in livaren v Ljubljani g. Avgust Žab-ka praznuje danes 70 letnico rojstva. Vsi uslužbenci tovarov so mu že včeraj naj-iskrenee čestitali. G. Žabkar slavi svojo 70-letnico danes na Brezjah.

— **Orožniška šola.** ki je sedaj nastanje-na na Fužinah, se preseli, kakor čujemo, to jesen v Ljubljano, kjer kupuje poveljstvo zanjmo neko prostorno in prikladno hišo.

Novi Tarzani!
V. del Tarzana je ravnokar izšel; naroča se v Zvezni knjigarni, Ljubljana, Marijin trg

— **Asfaltni tlak so začeli polagati** na Vodnikovem trgu po desnem hodniku (od davčnega urada za mesto, do konca Fabi-janove hiše) ter od škofijske palače do stol-nega župnišča.

— **Mestni arhiv iz francoske dobe** se od Askerčeve smrti sem nič več ne izir-pava, dasi je zgodovina ljubljanskega me-sta iz te dobe vseskozi zanimiva. Ta arhiv je Askerč, ker je bil francosčine zmožen, kronološko uredil in po svežnjih uvrstil. Črpali so pred vojno tu in tam iz te zgo-dovine: Vrhovec, P. Radič, Askerč sam in (med vojno) tudi protestantovski župnik; od tedaj pa ne bremo nikjer več kakih od-stavkov! Graška univerza se je obrnila na arhiv za neke spise iz francoske dobe! Ni li škoda za to in drugo zgodovinsko snov, ki leži zaprašena po predalih!

— **Sestradanj psi s kmetov** so se zopet priklatili v naše mesto. Psi nimajo nikakih znamk in se potikajo po dvoriščih in gno-jiščih, ter po živilskem trgu na Vodnikovem trgu in požro, sestradanj kakor so, vsako nesnago! Mestnemu konjaču naj se naroči, da napravi vsaj trikrat v tednu pagon za njimi in polovljene takoj pokonča, predno se pojavi zopet kakšna pasja steklina!

— **Mestna Orjuna Ljubljana** poziva vse člane in članice, katere hočejo sodelovati pri prireditveni sekciji, da se udeležijo se-stanka v soboto 25. t. m. ob 20. uri v dru-štenih prostorih na Dunajski cesti. 1420-n.

— **Policija je aretirala** Marijo Zupanc, hišnico na kralja Petra cesti št. 28. Osum-ljena je soudeležba na tatvinah, ki jih je izvršil neki Valentin Iglič, kojega drugo ime je tudi Martin Glavač. Pri hišni preiskavi so našli v stanovanju Zupancve več sre-brnih in zlatih predmetov, ki najbrže iz-hajajo od omenjenih tatvin.

— **Sokolova župa Ljubljana.** Ob priliki župnega zleta na Taboru se vrši v soboto 1. avgusta pozdravni koncert na »Grajski planoti« ob 9. uri zvečer na čast Sokolstva. Koncert izvaja godba dravske divizije pod vodstvom kapelnika g. dr. Čerina. Členstvo občinstvo opozarjamo na ta koncert. Zdra-vo! Župno starišinstvo.

— **Hazena:** Družina ljublj. Ilirije je igrala v Trstu proti SK Adria in zmagala s 14:5.

— **Drzna tatvina.** Helena Magister, hiš-na posestnica in gostilničarka v Mostah je prijavila na policijo, da je dne 21. t. m. med 13. in 14. uro neznan storilec odprl trgovino in vzel iz predala 4000 Din. Denar je bil de-loma v bankovcih po 100 Din, deloma v 10-dinarskih bankovcih. Tat, ki je bil s hiš-nimi razmerami dobro znan, je ključ našel privezan na drug ključ, ki je tical v vratih, vodečih pod streho. Tatvine ni nihče opazil, kljub temu, da so bili vsi domači v hiši.

— **Nesreča.** Mirko Zalezel, brivec iz Rožne doline, se je na Tržaški cesti s kole-som zalezel tako silno v brzjavni drog, da je nezavesten oblašal. Našel ga je nezvesta nega paznik Leopold Spreitzer, ki ga je skušal obuditi k zavesti, kar se mu pa ni posre-čilo. Zalezel so morali s rešilnim vozom pre-peljati v bolnico. Kako se je dogodila ne-sreča ni znano, verjetno pa je, da je Zalezel prenašlo vozil in celo v temi brez luči.

— **Protí odedelelostí** deluje s kolosalnim uspehom samo **VILFANOV CAJ** kar priznavajo vsi strokovnjaki. — Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. — Proizvajalec: Kem. pharm. laboratorij **Mr. D. VILFAN**, ZAGREB, ILICA 204 116

Iz Celja.

— **c Maksimalne cene za življenjske po-trebnščine v Celju.** Mestni magistrat razgla-ša: Po zaslišanju izvedencev se objavlja, da se smatrajo od 20. julija dalje za prodajo nastopnih življenjskih potrebščin v mestu Celje sledeče cene kot dopustne: I. Meso: za 1 kg mesa volov in telic za sprednje de-le do Din 16, za zadnje 18, pri kvalitetnih komadih se sme pri 1 kg pribiti maksima-lno 3.50. Za 1 kg kravjega mesa in mesa bi-kov: za sprednje dele do 12 Din, za zadnje do 14. Za kg telečjega mesa: za sprednje dele do 16 Din, za zadnje do 18 Din. Obi-čajna prviga sme znašati maksimalno 10 odstotkov. Cena govejih vampov in pljuč ne sme presegati polovice za meso dolo-žene cene. — II. kruh: za 1 kg belež: kro-ha 7 Din, črnega 6 Din, za male žemlje 50 par, za velike 1 Din. III. Mleko: za mleko, ki se prodaja na trgu, se določiti cena za 1 liter Din 2.50, v trgovinah 3 Din. Prodaja omenjenih potrebščin po višjih cenah se bo smatrala kot navijanje cen. Osebe, ki so se pregrešile proti gorenjim predpisom, bodo strogo kaznovane po tozadevnih določilih. Ponovno kaznovanje ima lahko za posledico tudi odvzem obrti.

— **c Močen naliv z gromenjem in tre-skanjem** smo imeli v ponedeljek zvečer nad Celjem in okolico. Vode so zopet močno na-rasle. Škoda naliv ni povzročil.

Iz Maribora

— **m Smrt avstrijskega generala.** V Bi-stricti je 20. t. m. umrl general avstrijske zvezne armade in škijski šef v vojnem ministruvju, Viktor Sagal, brat mariborske-ga trgovca Sagala. Pokojni je bil rojen 1. 1873. v Slovenjgradcu in je absolviral ma-riborsko gimnazijo. Nato je prestopil v armado ter se v svetovni vojni bojeval na raznih frontah. Radi svojih izrednih zmož-nosti in zaslug je bil večkrat odlikovan in po prevratu imenovan za generala zveznih čet Nemške Avstrije.

— **m Požig v Rogoznici pri Ptuj.** V nedeljo okoli 4. ure zjutraj je nastal požar v gospodarskem poslopiju mlinarja Rastla v Rogoznici pri Ptuj. Na kral požara je takoj prispela požarna bramba iz Ptuja, ki je ožegni po napornem gašenju kmalu ome-tila. Kakor se zatrjuje, je bil ožegni pod-taknjen od neznanih zlikovcev, ki so kri-tične noči divjali po Rogoznici in pobijali šipe po vasi. Orožniki so več osumilencev prišli. Aretirani sicer priznavajo, da so po-bijali žine, zanikajo pa nameravani požig.

To in ono

Prodajanje beogradske dece v hareme?

Zadnji čas dela beogradske policiji mno-go preglavice tajinstveno in zagonetno iz-ginjanje otrok iz Beograda. V splošnem prevladuje mnenje, da obstoji nekeje na Balkanu urad za trgovino z belim blagom, katere glavni sedež je v Skoplju ali Bitolju. Vsa izginita deca je bila zdrava, lepo vzgojena in razvita. Izginilo je več dečkov in deklic in sumi se, da so bili prodani v Carigrad in Egipt. Med prvimi otroki, ki so izginili, je bila Stevka, hčerka Meto-da Horizanovića, in 13letna Tomanića, hčerka Matije Milovanovića. Ta je na za-gometen način izginila iz Beograda. Vrača-joč se zvečer s Korza domov, se je v Dal-matinski ulici ločila od svojih tovarišic in sama nadaljevala pot proti domu. Od tega trenutka dalje ni sledu, ne glasu o Tomani-ji, ki je bila zelo lepa in pridna deklica. — Istočasno so izginili tudi trije mladi fantje, večinoma stari okoli 13 let. Med drugim Miloš Savič, Svetozar Plavšić, Nemanja Tomotić in Živan Mitrović. Trije so bili vajenci, 1 dijak. Zanimivo je, da so vsi iz-ginili enega in istega dne. Iz Doma za vzgojo mladoletnih je tudi izginilo več otrok. Poleg tega je bilo policiji prijavljeno, da so izginili petošolec Aleksander Mate-njak, 16letni Peter Simić, 15letni Gligorić Selaković in 13letna Marija Stau. Policija se silno trudi, da odkrije, kam je izginila ta deca, vendar so sosedaj vsa poizvedo-vanja ostala brezuspešna.

Vozel je razvozan.

Popolen uspeh in ogromen odjemalski krog tvrdke **Drago Schwab - Ljubljana** je posledica izvrstne postrežbe, je prvovrstnega blaga in fine izdelave krojev.

Opilji proces v Daytonu

Scopes obsojen na 100 dolarjev.

Ves svet razburjaajoči in mestecu Day-tonu v Ameriki svetovno ime prinašajoči »opilji proces« je bil 21. t. m. končan. Pro-fesor Scopes je bil obsojen na 100 dolar-jev globe, ker se je pregrešal proti zaka-nom države Tennessee.

Kakor sedaj javljajo ameriški listi, je bil profesor Scopes sicer iz šol v državi Tennessee odpuščen, toda dobil je pozive mnogih učnih zavodov v drugih državah, celo poziv univerze v Chicagu. Razum teh razveseljivih vabil je prejel profesor Sco-pes zelo veliko število ženitnih ponudb. Amerikanke so vanj prav prisrčno zave-govane in zaljubljene. Ponudbe je dobil ce-lo od ameriških milijonarj in Scopesu je danes zelo težavno, katero milijonarko naj si izbere za svojo zakonsko družico.

V ponedeljek 20. t. m. je razprava tra-jala ves dan. V dvorani je vladala nezno-sna vročina in je sodnik Raulston končno odredil, da so se porotniki s senatom pre-selili na prosto ter so tam nadaljevali razpravo.

Branitelji prof. Scopesa so predlagali, da naj sodišče zasliši J. W. Bryana kot pričo za dokaz, da sv. pisma niti najvne-tejši čitatelji in pristaši ne tolmačijo do-besedno.

Zagovornik Darrow je vprašal Brya-na: »Ali verujete, da je proroka Jono po-zril kit, da je v njegova trebuhju ostal tri dni in da je potem zopet živ ostal ter zdrav bil vržen na suho?«

Bryan je odgovoril: »Če to berem v sv. pismu, potem verjamem!«

Zagovornik Darrow: »Ali verjamete, da je bila riba nalašč tako ustvarjena, da je ta tače napravila?«

Bryan: »O tem ne razmišljam!«

Darrow: »Ali bi tudi verjeli, da bi kit proroka lahko požrl?«

Bryan: »Da! Če bi Bog hotel, pa bi ga. Toda o tem ne stojim ničesar v sv. pismu!«

Zelo živahna je bila razprava o ve-soljnem potopu.

Darrow je vprašal: »Ali verjamete, g. Byran, da je bil v resnici tak vesoljni potop, kakor to sv. pismo pripoveduje?«

Byran: »Da! Popolnoma verujem!«

Darrow: »Ali verjamete, da je bil vesoljni potop po računih cerkve in njenih učenjakov ravno pred 4000 leti?«

Byran: »Verujem. Resnica je, kar uči sv. cerkev!«

Darrow: »Ali ne veste, da sega zgo-dovina nekaterih narodov daleč 5000 let nazaj?«

Byran: »Tega ne vem. Znanost ra-čuna s stotisoči leti. Zakaj bi se razburjal radi takih tisočev let?«

Darrow je dalje Bryana spraševal o postanku plemen, če vsa plemena izhajajo od Adama in Eve. Bryan je zvesto zago-varjal svetopisemsko teorijo o Adamu ter je končno izjavil, da njega sploh ne inte-resirajo teorije o postanku sveta in postan-ku človeštva. »Kar ni v sv. pismu, tega ne verjamem!« je dejal Bryan.

Na razpravi v ponedeljek 20. t. m. je prišlo med glavnimi zagovornikom Day-tonom in sodnikom do ostrega konflikta. Za-govornik je očital sodniku pristranost in da vedno protežira obtožbo, nikdar pa ne upo-števa zagovorniških predlogov. Te očitke je sodnik smatral za hudo žalitev in je skoraj odredil aretacijo zagovornika Dar-rova. Ta je moral končno položiti kaveljo v znesku 5000 Din. Končno so se vendar pobotali. Darrow se je opravičil pri sod-nikih. Ker je bil vedno večji naval v raz-pravno dvorano, je sodnik Raulston odre-dil, da se razprave vrše na dvorišču sod-ne palače.

Sestra prof. Scopesa Lola je tudi tam

bila službo kot učiteljica, ker se je pri-znavala za pristašino Darwinove teorije. Izgnali so jo iz države Kentucky. Dobila je nato boljše mesto v New Yorku.

Splošno zatrjujejo, da je bil opilji pro-ces le nekaka predigra velikim in strastnim parlamentarnim bojem in borbam, ki se bodo bile v Washingtonu v znamenju sv. pisma in Darwinove razvojne teorije. Re-akcionarji bodo meseca decembra v Wa-shingtonu predlagali, da se vkrcajo vse drž-avne podpore Smithsonian zavodu in dru-gim etnološkim institucijam. Reakcionarji bodo skušali tudi predlagati zakonski na-črt, sličen onemu v državi Tennessee, ki naj bi bil veljaven za vso Ameriko.

— **Berlin, 22. julija (Izv.)** Opilji proces v Daytonu je bil včeraj končan. Kakor da-nes objavlja Wolffov urad iz Daytonu, so porotniki prof. Scopesa spoznali za krivega ter ga je sodišče obsodilo na 100 dolarjev denarne kazni. V Ameriki je opažati živha-no akcijo proti Darwinovi razvojni teoriji. Po poročilih iz New Yorka nameravajo za-stopniki države Georgije predložiti repre-zentantni zbornici v Washingtonu zakonski načrt, na podlagi katerega ima vlada odre-či vsako državno podporo vsem šolam v Združenih državah Severne Amerike, v ka-terih učijo razvojno teorijo. Ku-Klux-Klan, tejna teoristična organizacija, se pripravlja na srdit boj proti Darwinovi teoriji.

Tri opice v Daytonu.

Pariški listi poročajo, da je poslal Joe Me-nez iz newyorškega hipodroma v hotel, kjer se je nastanil Bryan, dve opici, kate-rija je dal ime Bryan in Scopes. Potem je poslal še 13 letnega šimpanza. Prihod teh treh opic je vzbudil v Daytonu veli-kanski krah. Pastorji in člani verskih sek-t so grozili, da zapuste hotel, ako se opice nemudoma ne odstranijo. Hotelir je odgo-voril, da bi se pregrešil proti zakonom go-stoljubnosti, ako bi pregnal opice iz hotela potem, ko je sprejel Bryana in druge ob-iskovalce s severa.



NEMSKI SLIKAR CORINTH, ki je umrl v Zandwoorthu na Holandskem. O njegovi vem pomena za nemško umetnost smo krat-ko poročali že včeraj.

Romantična ljubavna drama

Ljubavne drame po naših selih so red-ke. Naš seljak se običajno prepira, stepe in ubija radi zemlje, živine, magari kokoši, radi — ženske pa redkokoli. Vendar se je pretekle dni v hrvatskem selu Stupniku od-igrala nenavadna ljubavna drama, čije mo-tiv je uprav romantičen.

V mali borni hišici z eno samo sobico, so živeli roditelji s svojim sinom, ki se je oženil z mlado devojko — pravo vasko le-potico, prikupnega, živahnega vedenja in vitkega stasa. Mlada zakonca — oba sro-mašni roditeljev — sta živega v precej slabih gmotnih razmerah, poleg tega pa je Lončarić rad lenuharil. Živeti pa je vseend treba in mož se je lotil enostavnijejšega po-sla: prišel je krasiti in ropati. Sreča mu ni bila dolgo mila, zasačil so ga in pred za-grebskim sodiščem je bil obsojen na 10 let ječe. Odsel je v Lepoglavo, a mlada, lepa žena je ostala sama...

To je prvi del tega rodbinskega roma-na in preidemo na drugega. Naravno, da je imela mlada »napolvdova«, kakor so jo imenovali na selu precej čestilcev in snu-bačev. V njo se je smrtno zaljubil tudi ne-ki mladenič, ki je prišel baš iz vojske. Pri-hajal je večkrat v hišo in videti je bilo, da mu »vdova« ni nenaklonjena. Pretekli soboto, je bil že rano v jutru na posetu pri svoji dragi. Nenadoma so nekateri ženske, najhlažeče se v hiši, začule, kako se je mladenič z mlado ženo prepiral, silale so se, kako je ona kriknila »Nočem!...«, na-to pa je zaporedoma dvakrat počilo in ko so sosedje vdrle v hišo, so našle mlado že-no mrtvo, ležečo v mlaki krvi.

Ubijalec je brez sledu pobegnil. Kol vzrok tragedije se navaja, da je hotela že-na ostati zvesta svojemu možu-kaznjencu in da je odklonila ženino ponudbo strast-nega mladeniča. Radi svoje zvestobe je morala v prerani grobi. Ironija usode...

Gospodarstvo

Položaj na žitnem trgu

(Tedensko poročilo novosadske blagovne borze.)

Domače tržišče. Čvrsta tendenca pri koruzi je radi znižane izvozne carine koncem minulega tedna popustila. Zanimanje iz inozemstva je manjše, cene so na inozemskih tržiščih popustile. Dovož je bil radi deževnega vremena pičel. Promet na borzi samo 225 vagonov. Pri novi pšenici vlada negotovost. Inozemstvu naša pšenica ne konvenira. Mlini se drže povsem rezervirano, glede kvalitete nove pšenice se ni nič gotovega. Neprestano deževno vreme je povzročilo mnogo škode. Kvaliteta bo zato nekoliko slabša. Enako je tudi v Srbiji in drugih krajih države.

Pšenice je bilo prodano 69 vagonov in sicer so kupovali terminsko blago verizniki. Koncem tedna je tudi verizništvo popustilo. Za prompt blago so se malo zanimali poedinčni slovenski mlini. To blago so plačevali po 312,50—315, julij 305—310, oktober 310—312,50 Din. Blago, ki se prevaža po rekah, sploh ni šlo v promet. Inozemska tržišča so zopet oslabela. Bratislava je notirala koncem tedna 180—185 Kč za avgust. Budimpešta za julij 4050, za avgust 3950 Km.

Koruze je bilo prodano 225 vagonov, večinoma samo prompt blaga. Kupovali so izvozniki. Za vagonsko blago je bilo nekaj domačih kupcev. Plovbeno blago je šlo za relacijo Passau, Dunaj, Bratislava in Braila, vagonsko Postojno in Spielfeld, domače vagonsko pa v Liko, Slovenijo in Bosno. Koncem tedna je povpraševanje iz inozemstva popustilo; padle so tudi cene tako, da se znižanje izvozne carine ni poznalo. Na našem tržišču so notirale cene

za bačko vagonsko blago 185—192,50, koncem tedna ponudba po 190, glavna proga je plačevala po 2 pare več. Sremsko vagonsko blago je notiralo 2—5 para več kot bačko. Bačka koruza za julij 195 na Bratislavo progi za avgust začetkom tedna 190. Za avgust ni mnogo kupcev. Tendence je za ta mesec labilna. Plovbeno blago so plačevali na Donavi po 195, na Tiri v privatnem prometu po 197,50—200 začetkom tedna. Ponudba je neznatna. Večinoma prodajajo prekupčevalci.

Na inozemskih tržiščih je notirala kuruza: začetkom tedna Passau 149, pozneje 148,50, koncem 147 blago, Dunaj začetkom 145,6 denar, koncem 143 blago, Bratislava 145 denar, koncem 142 blago, Braila 167 S, koncem 165. V nedeljo se je položaj za relacijo Braila zopet zboljšal in je notirala kuruza 167—168 S.

Moke je bilo prodano 1 vagon nove 0 g za avgust po 480 Din. Ponudbe je dovolj, le kupci so rezervirani. Inozemstvo se sicer zanima za našo moko, toda po nizkih cenah — 300—305 Kč Dunaj. Ječmen in oves se ne gre v promet. Ponudba je precejšnja, kupcev pa ni. Oves za avgust ponujajo po 230—235 Din, slavonski po 225, ječmen 62—63 sremski in bački po 200 brez kupcev. Inozemstvo ponuja za ječmen eks Braila 160 S ali 190 postaja.

★ ★ ★

—g Malodušnost naših pridobitnikov. Vladajoča kriza in poslovna stagnacija zelo vpliva na naše industrijalce, trgovce in obrtnike. V svoji malodušnosti jim ni več za dvig podjetja, ker mislijo, da so vsi koraki zaman. Tako izgubljamo svoje odjemalce, ki krijejo svoje potrebe pri izvenslovenskih tržakah, ki delajo še reklamo in propagando za svoje izdelke in skušajo za največji na-

porom prekoračiti krizo. Konjunktura se bo sigurno zboljšala jeseni. Dobra letina, pričakovani veliki eksport in zvišana carinska tarifa ugodno vpliva na sedanje stanje. Ljubljanski veleposrednik je zapolnil z najboljšimi so propagando za koncentracijo velikega števila kupcev iz vseh krajev povodom svoje prireditve od 29. avgusta do 8. septembra v Ljubljani. Slika letošnjega veleposrednika naj bi bila slika oživljajočega gospodarstva. Pozivamo vse industrije, trgovce in obrtnike, da nemudoma prijavijo svojo udeležbo. Le v slogi in v skupnem organiziranem delu je moč. Naj nihče ne izostane, ker s tem ne škoduje samo skupnosti, marveč največ samemu sebi. — Malodušnežev ne sme biti v vrstah naših pridobitnikov.

—g XIII. poročilo Hmeljarskega društva o stanju hmeljskih nasadov v inozemstvu. Zatec, CSR, 18. jun. 1925. Ugodno vreme in zadostne padavine minulih dni so povzročile, da je rastlina lepo napredovala v razvoju, da je polna cvetja, ki že tudi prehaja v kobule. Začetkom prav dobro stanje se je pa sedaj v toliko izpremenilo, da se prikazuje posledice ponovne pomnožitve hmeljskih ušic in posledice hladnih noči. Poleg medene rose se javlja v posameznih nasadih tudi črna rosa. Tudi bakreni palež se pri hudi vročini bolj prikazuje. Vseled navedenih škodljivcev se stanje naših hmeljskih nasadov ne more več označiti kot tako zadovoljivo, kakor smo to javili v našem zadnjem poročilu. Od vremena bodočih treh tednov je odvisna množina letošnje letine: ali bo le-ta obila ali pičlapolovica normalne množine. Sedanje stanje kaže bolj na drugo polovico. Cena od 2400—2600 Kč za 50 kg. Vseled silne vročine se je konzum piva povečal in upati je, da se bode tudi zboljšalo razpoloženje na hmeljskem trgu. — Savez hm. društev.

g Nov paritetni tečaj zlatega dinarja. Finančni minister je odredil, da se morejo

plačevati carinske dajatve samo v kovnem zlatu naše Narodne banke in v papirnatem državnem denarju od 1.—0,50 in 0,25 Din. Carina se torej ne bo plačevala v tujih bankovcih — ameriških, angleških, italijanskih in dr. Kar se tiče kovanega zlata, se bo računalo: 20 francoskih frankov, 20 švicarskih frankov, 20 italijanskih lir v kovnem zlatu = 20 Din v kovnem zlatu. V ostalih valutah se bo računalo: 1 zlati dolar = 5,18 Din, 1 angleški funt = 25,22 Din, 100 zlatih mark = 123,45 Din, 100 zlatih kron = 105,01 Din, 100 zlatih rubljev = 266,67 Din, 100 zlatih goldinarjev = 208,31 Din, 100 zlatih norveških kron = 138,89, 100 zlatih švedskih kron = 138,89, 100 zlatih danskih kron = 138,89, 1 zlati turška lira = 22,60 Din.

Julijška krajina

— V št. Petru pri Gorici priredi v ne. delju izobraževalno društvo »Mladina« vrt. no veselico z obširnimi sporedom. Sodelujejo zbori iz sosednjih vasi.

— Podaljšan rok za pokojninske prošnje. Društvo vojnih oškodovancev in invalidov naznanja družinam padlih in pogrešanih iz bivše avstro-ogrske armade, da je rok za vlaganje novih prošenj za pokojninske podaljšane do 1. oktobra t. l.

— V Slovenskem sirotišču v Gorici je bilo v preteklem šolskem letu 62 gojencev in gojenk. Štirje vstopijo v gimnazijo in ena gojenka v žensko učiteljsko.

— Kakor Slovenci ob Nadiži. Podprek Ansaldo v Postojni se je poslovil te dni in odšel na svoje novo mesto. Pri slovesu se je v krogu fašistov spomnil tudi »drugorodcev«, želeč, da se izvrši tudi v Julijški krajini pobratenje med Italijani in »drugorodci« tako, kakor se je to že zgodilo pri Slovincih ob Nadiži. Beneški Slovenci imajo čisto italijanske šole, sa-

mo v cerkvi je še tuintam ostanek slabše slovenščine, doma govore po svoje, drugodi veljajo za popolne politallančence. Tako se ima po fašistovski volji zgoditi tudi s Slovenci v Julijški krajini. Državni urednik Ansaldo govori čisto odkritosrčno in Slovenci vedo, kaj jih čaka. Ansaldo in tovariši pa k svojim namenom lahko premešljajo o tem, da je dobila Italija v roke beneške Slovence, ko ni bila razvita narodna zavest in ker so ti Slovenci takrat mislili, da se bodo njihove zahteve in želje vpoštevale, kakor v časih beneške republike, ko se je na italijanski strani uvaževal slovenski življenjski in Nadiži in je tudi imel svoje pravice. Slovenci v Julijški krajini so prišli pod Italijo v polni narodni zavesti in ta jim ne bo odvzeta nikdar. Zato ostane tisto Ansaldovo pobratenje le pobožna želja. Slovenci zahtevajo sožitja kot enakopravni državljani.

— Poljska svobodna zona v Trstu. Iz Rima je prišlo poročilo, da bi poljska vlada rada dosegla svojo svobodno zono v tržaškem pristanišču. Vest je bila sprejeta v Trstu z zadovoljstvom, toda to stvar si treba ogledati s prave strani. Poljska vlada se nahaja v gospodarskem boju z Nemčijo, zato pa trenutno ne misli na Hamburg in Bremen, marveč je pogledala proti Trstu, kjer posluje poljski konzul, ki se toplo zavzema za gospodarske in prometne stike med Trstom in Poljsko. Ta poljski zastopnik v Trstu je pred kratkim priobčil v nekem italijanskem gospodarskem listu članek, v katerem je ožigal malomarnost poklicanih italijanskih zastopstev za zaledje. Tako je, da je v zaledju več zanimanja za Trst kakor pa v Trstu za zaledje. Poljska si išče v Trstu svobodno cono, toda kaj bo, ako pride med Nemčijo in Poljsko do sporazuma? Ni dvoma, da potem prevladajo severna pristanišča, ki so po ceni, nad silno dragim in daljnim Trstom.

TA JE PRAVA IZ KATERE SE NAPRAVI DOBRA KOLINJA KAVA.

Išče se za vstop s 1. avgustom zanesljiv in priden šofer

ki pa mora biti izučen ključavničar. Prednost imajo taki, ki so se učili strugarstva. Ponudbe z navedbo referenc na:

Konzervno tovarno Globus d. d. na Vrhniki pri Ljubljani.

Tvrdba Barbić & Radonić

veletrgovina z vinom, Sp. Šiška, Celovška c. 66, v ljudno naznanja svojim cenj. odjemalcem, da se preseli v Ljubljano, Stara pot 9 (poleg Garnizijske bolnice) in se priporoča za nadaljno cenjeno naklonjenost.

Najboljša „PUCH“ kolesa

po zelo ugodnih cenah dobite le pri Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ul. 7

Suha bukova drva

odrezki od parket in žage SE PRODAJAJO tudi manjše količine po nižini cen, dokler traja zaloga. Drva 1 m dolga Din 15 za 100 kg. — Drva kratka (takoj porabna za štedilnik) Din 20 za 100 kg franko skladišče. Na željo dostava na dom po lastni ceni.

Ivan Šiška, tovarna parket in parna žaga LJUBLJANA, Metelkova ulica 4 2454

Za izvrševanje vseh izvoznih, uvoznih in tranzitnih carinskih manipulacij se priporoča

Dragotin Štrucelj, carinski posrednik LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 33/1 (Balkan).

Informacije o železniških, carinskih in tarifnih zadevah brezplačno. — Intervencije in reklamacije najkulantneje. — Zmerne cene. 2291

POZOR! POZOR!

Na novo došlo

angleško volneno fino blago

obleka 600 dinarjev

se priporoča

STEVO GOMBOC, Ljubljana, Aleksandrova cesta 9.

IV. BRONČA & E. REBERNIK

pleškarja in ličarja

Ljubljana, Karla Kotnikova ulica

(baraka za Ledino)

se priporočata cenj. občinstvu. —

Cene zmerne, potreba točna.

Triletna garancija. 121 L.

Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga kemično

snaženje in vsakovrstno barvanje oblik.

ANTON BOC 56 L.

Ljubljana, Selenburgova ulica 6

I. nadstr. Glince-Vič 46

Dr. Josip Stojc

ne ordinira do preklica

2458

Natečaj.

OBČINA MOSTE pri LJUBLJANI razpisuje

zgradbo elektrarne, dobavo in montažo lokomo-

bile 100 HP, električnih strojev in proureditel

obstoječega omrežja.

Natančni pogoji določeni v občinski pisarni v Mo-

stah. Ponudbe je vlagati do včetrš 2. avgusta 1925.

J. Stjepušin

— Sisak —

proprata

najbolje tambara, žice,

partiture i ostale

potrebštine za

sva glas-

bala, 21 L.

Elektromotorije in diname,

žarnice „OSRAM“ — „TUNGSRAM“ — „PHILIPS“, električne

napeljavne (najboljši proizvod), lestence, svetilke in armature, elek-

trične števce (švicarski proizvod), električne likalnike in posode,

telefone, zvonice in elemente, ves drugi električni material kupite

najceneje pri elektrotovrki

KAROL FLORJANCIC, CELJE.

Postrežba točna. 140/L. Postrežba točna.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

v Ljubljani, Mestni trg šte. 6

ker ima že nad

11,000.000 Din jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje

najugodnejše.

Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru.

Sprejema v inkaso fakture in ceslje terjatev. Posojila daje

le proti polni varnosti na vključbo in proti poročtu.

Telefon šte. 9. 23 L. Telefon šte. 9

Mali oglasi, ki služijo v

posredovalne in social-

ne namene občinstva,

vsaka beseda 50 denarj

Najmanjši znesek Din 5.

MALI OGLASI

Zenitvo, dopisovanje ter oglaševanje strogo trgovskega značaja, vsaka beseda 50 denarj. Najmanjši znesek Din 10

NARODNA TISKARNA

Ljubljana, Knaflevo ul. 5

Izvršile najceneje vsakovrstne trgovske

kakor tudi vse druge tiskovine.

★

Telefon šte. 304

Službe

Vrtnarja,

izučenega — iščem za Split. — Naslov pove

uprava »Sl. Nar.«. 2425

Gospodična

z dobrimi sprichevali želi

premeniti službo. — Pi-

smene ponudbe pod »Bla-

gajničarka/2389« na upr-

»Slov. Naroda«.

Neenremitnine

Hišo v Trbovljah

na prometnem kraju —

proda Marija Boh, Tr-

bovlje I. 2448

Kmetstvo dekle,

pridno, se takoj sprejme

za pomivanje posode. —

Vpraša se: Gostilna »G«,

Ljubljana, Dunajska ce-

sta. 2456

Gospodična,

pridna, dobra, zanesljiva,

simpatične zunanosti, ne-

omadeževane preteklosti

— zmožna nemščine, s

čedno pisavo — sposobna

voditi redno gospodinj-

stvo in kuhati. — sprej-

me — Imeti mora vese-

lje do otrok, ker jim je

mati umrla. — Ponudbe

pod »Stalno/2460« na upr-

»Sl. Naroda«.

Velika ogelna hiša

ob glavni cesti, popolnoma

na sredini mesta, prost-

or preve vrste, s trgov-

skimi prostori v pritličju,

eventualno z 1 1/2 orala

zemljišča — se proda v

Celju. — Pojasnila daje

dr Josip Vrečko v Celju.

2430

Majhno posestvo

vse novo zidano, 15 mi-

nut od mesta in postaje,

proda zelo ugodno —

Schneider, Devina, Slov.

Bistrica. 2423

Čokali

Oddam lokal 2463

s 1. novembrom. — Naslov

pove uprava Slov. Naroda.

Posojila

20.000 Din

posodim podjetju, ki mi

posodi stalno službo. —

Ponudbe pod »Uradnik

2431« na upravo »Sloven-

skega Naroda«.

250.000 dinarjev

in več vložim v zdravo

industrijsko podjetje v

Ljubljani proti dejanski

soudeležbi. — Ponudbe

na »Poštni predal št. 47«,

Ljubljana I. 2429

Stanovanja

Dijakinji

se sprejemata na stanova-

nje in hrano k boljši ro-

bini. Stanovanje je v sre-

dini mesta — soba z bal-

konom in posebnim vho-

dom. Klavir na razpolo-

go. — Ponudbe na upr-

»Slov. Naroda« ali di-

rektno na naslov, ki ga iz

priznanosti pove uprava

lista. 2450

Stanovanja

Izgubila se je

mlada volčja psica pod

imenom »Drina«. Najdi-

teli naj jo odda proti na-

gradi. Naslov: Anton Si-

la, Sv. Petra cesta št. 49.

2457